

ПОКРЕТЉИВОСТ У АТОМСКОМ РАТУ

Брзина ће убудуће играти далеко већу улогу нарочито при извођењу маневра снагама из дубине и при продирању кроз непријатељску дубину. То исто важи и за браниоца при спречавању нападача у ширењу пробоја. Брзим извлачењем трупа са просторија над којима су експлодирале атомске бомбе могу се спасти животи многих војника. Исто тако, снабдевање јединица и евакуација рањеника морају се вршити у складу са брзином одвијања осталих покрета и дејстава. Зато армијама треба обезбедити такву покретљивост и брзину које ће бити у складу са физиономијом будућег рата, са теренским и временским условима, у којима ће се развијати вероватне операције, и са економским потенцијалом земље. При томе треба узети у обзир и могућности евентуалног непријатеља, ради предузимања мера за постизање што веће сопствене покретљивости.

Под савременим армијама не треба подразумевати само оне у којима је све моторизовано. Ко друкчије мисли свакако не води рачуна о теренским и временским условима, о развијености путне мреже и економским могућностима дотичне земље. Разумљиво је да степен моторизације зависи од вида и рода војске, јер оклопне јединице, на пример, треба да буду потпуно моторизоване. Али овде се мисли на највећи део оружаних снага скоро сваке армије — на пешадију, тј. на моторизацију пешадиских дивизија. И кад би и сви наведени услови били испуњени, по моме мишљењу, не би било целисходно да се пешадиске дивизије потпуно моторизују, јер има озбиљних разлога који сеprotиве таквом гледишту. Потпуно моторизована пешадија у одбрани морала би све камионе из својих пукова да повуче позади главног положаја. Тада би одбранбена зона дивизије, због zasiћености живом силом и техником, постала врло погодан циљ за дејство нуклеарним оружјем. Она би за врло кратко време могла да изгуби сву моторизацију (било да буде потпуно уништена или толико оштећена да практично постане неупотребљива), тако да не би могла да извуче своју живу силу из рејона тучених нуклеарним оружјем. Поред тога, дивизија са тако јаком моторизацијом може да постане роб путева, ако их нападач у њеној позадини затрује смртоносном радиолошком дозом. Она би у таквом случају била принуђена да извлачи своју живу силу ван путева.

Ако се наведено гледиште посматра у погледу земљишта, на коме ће дивизија у случају рата моћи да рачуна само на 1—2 пута (друма), онда је потпуна моторизација пешадских дивизија неприхватљива чак и онда када је индустрија у стању да обезбеди сва потребна средства.

По моме мишљењу, максимална покретљивост и брзина пешадских дивизија могу се постићи комбинацијом моторизованог и сточног (возећег и товарног) транспорта, тако да им се обезбеди минимум моторизације, нарочито вучна возила за артиљерију и минобацаче, за превоз муниције, снабдевање и сл. Пошто број тих возила не би био велики не би долазило ни до њиховог непотребног нагомилавања у зонама борбених дејстава, а поготово кад би се возила за снабдевање држала у дубљој позадини и кад би дотурала материјал у мањим и одвојеним групама. Иако би се остало људство дивизије нормално кретало пешке, нарочито на брдовитом терену, у недостатку добрих путева, при организацији одбране и сл., ипак би се увек тежило — кад год би то услови дозвољавали — да се дивизијама стављају на расположење потребна моторна транспортна средства за пребацивање пешадије у одређене рејоне (за извршење марша, за праћење тенкова у нападу, за брзо продирање у непријатељску дубину, итд.). То значи да би се довољне количине транспортних средстава морале налазити у рукама команданта корпуса или армије, који би их најрационалније користили. Тако би, например, корпус држао своја транспортна средства у дубљој позадини чак и онда када би она била довољна да одједном покрену све дивизије. Тиме би дивизија избегла материјалне губитке који би наступили ако би на њен рејон била бачена атомска бомба. Поред тога, овим се знатно упрошћује и проблем горива и ремонта материјала.

Питање решења целисходног односа моторизације, с једне, и сточног возећег и товарног транспорта, с друге стране, такође је веома важно. У сваком случају, а нарочито код брдских јединица, треба тежити да ниже јединице, нарочито чете и батаљони, располажу одговарајућим сточним возећим и товарним транспортом, који ће им обезбедити сигурно дејство после скидања са транспортних возила.

Благодарећи великој дубини одбране корпуса и армије омогућено је веће растурање снага тако да се тиме смањују и ефекти атомских напада. Зато би се неопштењена моторизација могла одмах после експлозије упутити на критична места са циљем да извуче пешадију у безбедније рејоне. На тај начин, дивизије би биле ослобођене једног средства које их стално везује за путеве, лакше би могле да маневрују и — што је најважније — могле би да дејствују на сваком терену. Оваквим решењем обезбедила би се неопходна брзина и покретљивост свима јединицама, постигла би се пуна економија снага и средстава у складу са условима терена, путне мреже, карактера будућег рата, начина дејства нуклеарног оружја и економике дотичне земље.

Транспортна средства у сталном саставу дивизије требала би да буду претежно гусеничног типа. То би омогућило дивизији да своју

технику (првенствено артиљерију) креће по slabим путевима и ван комуникација, што је нарочито важно за растресито постављање појединих елемената борбеног поретка.

У корпусу и армији транспортна средства требало би да буду комбинованог састава, јер би то најбоље одговарало разним варијантама њихове употребе. Тако би, на пример, једну дивизију са радиолошки затроване просторије ван путева извукли гусеничари, а другој би за брзо пребацивање били додељени камиони. Или би пешадија у току напада пратила тенкове у оклопним гусеничарима, а за ангажовање другог ешелона дивизије користили би се обични гусеничари.

У повољним приликама хеликоптери, који би се налазили у корпусу или армији, могу до максимума да појачају покретљивост и брзину пешадских јединица. Они би се могли употребити, на пример, и за извлачење јединица из затрованих рејона и пребацивање преко планинског и непроходног терена, за маневар резервама, итд.

Пешадске дивизије треба добро припремити, не само у погледу телесне кондиције за брзо маршевање, већ и за брз и вешт утовар и истовар из камиона, гусеничара и хеликоптера, да би биле потпуно способне за вођење таквог рата који ће обиловати низом разноврсних дејстава.

Бојазан да би оваква употреба транспортних средстава кочила иницијативу и слободу дејстава потчињених јединица није оправдана, јер модерна техничка средства везе омогућавају целисходно командовање.